

DIPUTACIÓ DE
VALÈNCIA

Protecció de Dades i Seguretat de la Informació

Quaderns DivalData

Quaderns dirigits a delegats,
responsables i especialistes en protecció
de dades personals

Quadern nº 21 | Març 2022

LA VIDEOVIGILÀNCIA EN L'ENTORN LABORAL

INDEX

LA VIDEOVIGILÀNCIA EN L'ENTORN LABORAL

	Pàgina
Introducció	2
Legitimació per al tractament derivat de les càmeres de vídeo amb finalitats de control laboral	3
Proporcionalitat	4
Deure d'informació	5
Principi de minimització	6
Pautes per a l'enregistrament i conservació d'imatges	7
Enregistrament de veu en el lloc de treball	8
Material complementari i notícies	10

Vos convidem a traslladar-nos les temàtiques que resulten de vostre interès per als pròxims butlletins informatius. Aquestes peticions hauran de dirigir-se a:

Diputació de València

Dpt. de Protecció de Dades i Seguretat de la Informació

Pl. de Manises, 4 46003 València

email: dpdsi@dival.es

SUSCRIPCIONS

Si desitges subscriure's al nostre Butlletí informatiu accedeix al següent

[enllaç](#)

***“LA INSTAL·LACIÓ DE CÀMERES DE
VÍDEO AMB FINALITAT DE CONTROL
LABORAL SUPOSA UN TRACTAMENT DE
DADES DE CARÀCTER PERSONAL I, EN
CONSEQÜÈNCIA, RESULTA D'APLICACIÓ
LA NORMATIVA DE PROTECCIÓ DE
DADES”.***

INTRODUCCIÓ

La imatge d'una persona és una dada personal, ja que identifica o fa identificable a aquesta. En aquest sentit, la instal·lació de videocàmeres amb finalitats com la seguretat o el control laboral suposa un tractament de dades de caràcter personal i, en conseqüència, resulta d'aplicació la normativa de protecció de dades. No sols això, sinó que en la instal·lació d'aquesta mena de dispositius també entra en joc el dret a la intimitat i la pròpia imatge d'aquelles persones les imatges de les quals són captades (article 18 de la Constitució Espanyola i desenvolupat per la Llei orgànica 1/1982, de 5 de maig, de protecció civil del dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge).

No obstant això, aquests drets es contraposen amb un altre establert en el Reial decret legislatiu 2/2015, de 23 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'Estatut dels Treballadors (ET), que en el seu article 20.3 faculta a l'ocupador a adoptar les mesures de vigilància i control que estime més oportunes per a verificar el compliment pel treballador de les seues obligacions i deures laborals. També les entitats públiques podrien exercir tal control quan tinguera com a finalitat verificar el compliment per part dels treballadors de les seues obligacions laborals, sobre la base de l'article 54 de la Llei 7/2007, de 12 d'abril, de l'Estatut Bàsic de l'Empleat públic (EBEP).

Encara que no és una qüestió pacífica, tant la legislació com les autoritats en matèria de protecció de dades i els Tribunals, a través de la seua activitat jurisprudencial, han anat proporcionant seguretat jurídica en relació amb la instal·lació de càmeres de vídeo amb la finalitat de control del compliment de les obligacions laborals.

**“LA BASE JURÍDICA PER AL CONTROL
DE LES PERSONES TREBALLADORES
MITJANÇANT VIDEOVIGILÀNCIA ÉS EL
CONTRACTE DE TREBALL I LES
FACULTATS LEGALS DE CONTROL
CONCEDIDES A L'OCUPADOR, PER LA
QUAL COSA NO ES REQUEREIX EL
CONSENTIMENT DE LES PERSONES
TREBALLADORES”.**

LEGITIMACIÓ PER AL TRACTAMENT DERIVAT DE LES CÀMERES DE VÍDEO AMB FINALITATS DE CONTROL LABORAL

Com avançàvem, els sistemes de videovigilància amb finalitats de control laboral es troben emparats en l'article 20.3 del ET, que resa:

“L'empresari podrà adoptar les mesures que estime més oportunes de vigilància i control per a verificar el compliment pel treballador de les seues obligacions i deures laborals, guardant en la seua adopció i aplicació la consideració deguda a la seua dignitat i tenint en compte, en el seu cas, la capacitat real dels treballadors amb discapacitat”.

Per part seua, l'article 89 de la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de Protecció de Dades Personals i garantia dels drets digitals (LOPDGDD) regula el dret a la intimitat enfront de l'ús de dispositius de videovigilància en el lloc de treball:

“1. Els ocupadors podran tractar les imatges obtingudes a través de sistemes de càmeres de foto o vídeo per a l'exercici de les funcions de control dels treballadors o els empleats públics previstes, respectivament, en l'article 20.3 de l'Estatut dels Treballadors i en la legislació de funció pública, sempre que aquestes funcions s'exercisquen dins del seu marc legal i amb els límits inherents a aquest”.

En definitiva, la base jurídica per al control de les persones treballadores mitjançant videovigilància és el contracte de treball i les facultats de control que la legislació concedeix a l'ocupador, per la qual cosa no es requereix el consentiment de les persones treballadores.

PROPORCIONALITAT

“LA VIDEOVIGILÀNCIA NO POT UTILITZAR-SE EN COMBINACIÓ AMB ALTRES TECNOLOGIES, COM EL RECONeixEMENT FACIAL, PERQUÈ EN TAL CAS EL CONTROL RESULTA DESPROPORCIONAT”.

La videovigilància únicament ha d'utilitzar-se quan no siga possible acudir a altres mitjans que causen menys impacte en la privacitat. En aquest sentit, els sistemes de videovigilància per a control empresarial només s'adoptaran quan existisca una relació de proporcionalitat entre la finalitat perseguida i la manera en què es tracten les imatges i no hi haja una altra mesura més idònia.

El control audiovisual ha de respectar els drets fonamentals de la persona treballadora, especialment el dret a la intimitat personal (STC 98/2000, de 10 abril i 186/2000, de 10 juliol).

Per exemple, l'Agència Espanyola de Protecció de Dades (AEPD), en el seu Guia “La protecció de dades en les relacions laborals”, assenyala:

Exemple.

La tecnologia permetria que a través de la videovigilància un empresari observe les expressions facials de treballador per mitjans automatitzats, identifique desviacions respecte als patrons de moviment predefinitos, etc. Això seria desproporcionat a l'efecte dels drets i llibertats dels treballadors i, per tant, il·lícit. El tractament també pot implicar l'elaboració de perfils i, possiblement, la presa de decisions automatitzades. Per tant, la videovigilància no pot utilitzar-se en combinació amb altres tecnologies, com el reconeixement facial, perquè en tal case el control resulta desproporcionat (Dictamen 2/2017 sobre el tractament de dades en el treball, del Grup de Treball de l'Article 29).

“S'HAURÀ D'INFORMAR LES PERSONES TREBALLADORES DE L'EXISTÈNCIA D'UN SISTEMA DE VIDEOVIGILÀNCIA. LA INFORMACIÓ HAURÀ DE SER TRANSMESA AMB CARÀCTER PREVI I DE MANERA EXPRESSA, CLARA I CONCISA, ALS TREBALLADORS O ELS EMPLEATS PÚBLICS I, EN EL SEU CAS, ALS SEUS REPRESENTANTS”.

DEURE D'INFORMACIÓ

En tot cas, s'ha d'informar les persones treballadores de l'existència d'un sistema de videovigilància. A aquest efecte, s'ha de col·locar un cartell prou visible en els accessos a les zones vigilades, que indique de manera clara la identitat del responsable del tractament, on dirigir-se per a exercir els drets que preveu la normativa de protecció de dades i on obtindre més informació sobre el tractament de les dades personals. A aqueixos efectes, es pot utilitzar el model de cartell posat a disposició per l'AEPD:

ZONA VIDEOVIGILADA

RESPONSABLE:

PUEDO EJERCITAR SUS DERECHOS DE PROTECCIÓN DE DATOS ANTE:

MÁS INFORMACIÓN SOBRE EL TRATAMIENTO DE SUS DATOS PERSONALES:

Igualment, s'ha de posar a la disposició dels afectats la resta de la informació a la qual es refereix l'article 13 del Reglament General de Protecció de Dades (RGPD).

La informació haurà de ser transmesa amb caràcter previ, i de manera expressa, clara i concisa, als treballadors o els empleats públics i, en el seu cas, als seus representants.

No obstant això, la Sentència del Tribunal Europeu dels Drets Humans (STEDH López Ribalda II de 17-10-2019)

***“ESTÀ PROHIBIDA LA INSTAL·LACIÓ DE
SISTEMES D'ENREGISTRAMENT
D'IMATGE I/O SO EN LLOCS DESTINATS
AL DESCANS O ESPLAI DE LES
PERSONES TREBALLADORES, COM ARA
VESTUARIS, LAVABOS, MENJADORS I
ANÀLEGS”.***

admet, donades les circumstàncies del cas, que el no advertiment a la persona treballadora, de manera concreta, sobre l'emplaçament de la càmera, en un supòsit en el qual sí ha existit informació sobre la instal·lació de càmeres de videovigilància i concorre una sospita fefaent d'incompliment greu de les obligacions laborals (en aquest cas, sostracció de forma continuada amb alt valor econòmic) no condueix a la nul·litat de les proves obtingudes per a imposar una sanció a la persona treballadora, però l'empresa pot ser considerada responsable en l'àmbit de la protecció de dades, per infracció de l'obligació d'informar, havent de fer front a les responsabilitats civils i administratives que es puguen derivar d'aqueix incompliment.

PRINCIPI DE MINIMITZACIÓ

En l'àmbit de la videovigilància, el principi de minimització suposa:

- Que el **nombre de càmeres** es limite a les **necessàries** per a complir la funció de vigilància.
- Que s'analitzen també els requisits tècnics de les càmeres, ja que el **zoom, o les càmeres orientables** poden afectar el citat principi de minimització. En aquests casos, podria ser necessària la instal·lació de **màscares de privacitat** per a evitar captar imatges de la via pública, terrenys, habitatges o qualsevol altre espai alié.

Està prohibida la instal·lació de sistemes d'enregistrament d'imatge i/o so en llocs destinats al descans o esplai de les persones treballadores, com ara vestuaris, lavabos, menjadors i anàlegs. En l'Expedient Núm.: PS/00337/2021, tramitat per l'AEPD, aquesta va sancionar a una empresa per instal·lar càmeres en la zona on el personal de seguretat es canviava de roba i esmorçava. Recorda l'AEPD que: *“la instal·lació de tals mitjans en àrees de privacitat, com a llocs de descans o esplai, vestuaris, lavabos, menjadors i anàlegs resulta, a fortiori, lesiva en tot cas del dret a la intimitat dels treballadors, sense més consideracions, per raons òbvies”.*

“S'HAN DE CONSERVAR LES IMATGES DURANT UN MES DES DE LA SEUA CAPTACIÓ, EXCEPTE QUAN HAGUEREN DE SER CONSERVATS PER A ACREDITAR LA COMISSIÓ D'ACTES QUE ATEMPTEN CONTRA LA INTEGRITAT DE PERSONES, BÉNS O INSTAL·LACIONS. EN TAL CAS, LES IMATGES HAURAN DE SER POSADES A LA DISPOSICIÓ DE L'AUTORITAT COMPETENT EN UN TERMINI MÀXIM DE SETANTA-DUES HORES DES QUE ES TINGUERA CONEIXEMENT DE L'EXISTÈNCIA DE L'ENREGISTRAMENT”.

PAUTES PER A L'ENREGISTRAMENT I CONSERVACIÓ D'IMATGES

1. **Lus monitors d'enregistrament** han de situar-se de manera que, en la mesura que siga possible, únicament puguen ser visualitzats per aquells la funció dels quals siga controlar els equips que realitzen els enregistraments. En cap cas han d'estar situats de manera que usuaris puguen veure les imatges.
2. **Les imatges que s'utilitzen per a denunciar delictes o infraccions** s'han d'acompanyar a la denúncia i conservar-se per a ser entregades a les Forces i Cossos de Seguretat o als Jutjats i Tribunals que les requerisquen. No podran utilitzar-se per a un altre fi.
3. La **petició d'imatges per les Forces i Cossos de Seguretat** s'ha de realitzar en el marc d'actuacions judicials o policials.
4. Han d'implementar-se les **mesures de seguretat** pertinents, en funció de les anàlisis de riscos i, eventualment, de l'avaluació d'impacte si fora necessària.
5. Si s'encarrega a un tercer la gestió de les càmeres, aqueix tercer tindrà la condició d'encarregat **del tractament** i caldrà regular la relació mitjançant un contracte per encàrrec, a més de verificar que ofereix garanties suficients pel que fa a la protecció de dades i seguretat de la informació.
6. Respecte de la **supressió de les imatges**, l'art. 22.3 de la LOPDGDD permet la seua conservació durant un mes des de la seua captació, excepte quan hagueren de ser conservats per a acreditar la comissió d'actes que atempten contra la integritat de persones, béns o instal·lacions. En tal cas, les imatges hauran de ser posades a la disposició de l'autoritat competent en un termini màxim de setanta-dues hores des que es tinguera coneixement de l'existència de l'enregistrament.

“LA VEU D'UNA PERSONA ÉS UNA DADA PERSONAL, IGUAL QUE HO ÉS QUALSEVOL INFORMACIÓ QUE PERMETA DETERMINAR, DIRECTAMENT O INDIRECTAMENT, LA SEUA IDENTITAT, PER LA QUAL COSA L'ENREGISTRAMENT DEL SO DE VEU EN UN SUPORT INFORMATITZAT CONSTITUEIX UN TRACTAMENT O DE DADES PERSONALS”.

ENREGISTRAMENT DE VEU EN EL LLOC DE TREBALL

El art. 89 de la LOPDGDD limita la utilització de sistemes d'enregistrament de sons en el lloc de treball, que s'admetrà únicament quan s'acrediten riscos per a la seguretat de les instal·lacions, béns i persones derivats de l'activitat que es desenvolupa en el centre de treball i sempre respectant els principis de proporcionalitat i d'intervenció mínima, així com les garanties indicades per a la videovigilància.

L'AEPD es va pronunciar sobre aquest tema en un Informe publicat arran dels dubtes plantejats en relació amb la instal·lació d'un sistema de videovigilància amb finalitats de “Seguretat i control d'accés a edificis” i “control de presència d'empleats”, que implicava la captació d'imatge i veu de les persones que accedien a l'edifici i dels treballadors de corporació. Des de l'entitat consultant (un Ajuntament) es qüestionava si debien ser ateses les al·legacions realitzades per part d'alguns empleats, que consideraven l'enregistrament de veu una vulneració de l'article 18.3 i 4 de la Constitució.

Precisa l'AEPD, en primer lloc, que la veu d'una persona és una dada personal, igual que ho és qualsevol informació que permeta determinar, directament o indirectament, la seua identitat, per la qual cosa l'enregistrament del so de veu en un suport informatitzat constitueix un tractament o de dades personals.

Es remet després a la Sentència del Tribunal Constitucional 98/2000, que censura la decisió d'una empresa d'instal·lar micròfons en les zones de caixa i de ruleta francesa que permetien gravar les converses en aqueixes zones amb l'objectiu de reforçar la seguretat del casino i poder resoldre millor les eventuais reclamacions dels clients. Segons el parer del Tribunal *“la implantació del sistema d'audició i enregistrament no ha sigut en aquest cas conforme amb els principis de proporcionalitat*

“LA UTILITZACIÓ DEL SISTEMA DE VIDEOVIGILÀNCIA PER A GRAVAR LES CONVERSES, TANT D'EMPLEATS COM DE PÚBLIC EN GENERAL, EN LA MESURA QUE EL SISTEMA PERMETRÀ CAPTAR COMENTARIS PRIVATS, POT RESULTAR INCOMPATIBLE AMB EL PRINCIPÍ DE PROPORCIONALITAT”.

i intervenció mínima que regeixen la modulació dels drets fonamentals pels requeriments propis de l'interés de l'organització empresarial, perquè la finalitat que es persegueix (donar un plus de seguretat, especialment davant eventuais reclamacions dels clients) resulta desproporcionada per al sacrifici que implica del dret a la intimitat dels treballadors (i fins i tot dels clients del casino). Aquest sistema permet captar comentaris privats, tant dels clients com dels treballadors del casino, comentaris aliens per complet a l'interés empresarial i per tant irrelevants des de la perspectiva de control de les obligacions laborals, podent, no obstant això, tindre conseqüències negatives per als treballadors que, en tot cas, se sentiran constrets de realitzar qualsevol tipus de comentari personal davant el convenciment que seran escoltats i gravats per l'empresa. Es tracta, en suma, d'una intromissió il·legítima en el dret a la intimitat consagrat en l'art. 18.1 CE, perquè no existeix argument definitiu que autoritze l'empresa a escoltar i gravar les converses privades que els treballadors del casino mantinguen entre si o amb els clients”. (FJ 9).

Atesa la doctrina descrita, considera l'AEPD que la utilització del sistema de videovigilància per a gravar les converses de veu, tant d'empleats com de públic en general, en la mesura que el sistema permetrà captar comentaris privats, pot resultar incompatible amb el principi de proporcionalitat al qual ens hem vingut referint.

MATERIAL COMPLEMENTARI

- Dictamen 2/2017, sobre el tractament de dades en el treball (GT29). Consulta [aquest enllaç](#).
- Guia: 'Protecció de dades en les relacions laborals' (AEPD). Consulta [aquest enllaç](#).
- Fitxa pràctica de videovigilància: 'Càmeres per al control laboral'. Consulta [aquest enllaç](#).
- Sentència del Tribunal Europeu dels Drets Humans (STEDH López Ribalda II de 17-10-2019). Consulta [aquest enllaç](#).
- Resolución Expediente Nº: PS/00337/2021 sobre cámaras en vestuarios (AEPD). Consulta [aquest enllaç](#).
- Informe sobre proporcionalidad en grabación de imágenes de voz de empleados (AEPD). Consulta [aquest enllaç](#).

NOTÍCIES

- **L'AEPD arxiva actuacions en relació amb una entitat que prenia la temperatura als seus clients per a poder accedir a l'establiment.** El reclamant exposa que en l'empresa on ha revisat el seu vehicle li han pres la temperatura amb un termòmetre làser per a poder accedir, considerant que s'ha vulnerat el seu dret a la intimitat i a la protecció de dades. La presa de temperatura no comporta cap registre ni temporal ni definitiu. Consulta la Resolució en [aquest enllaç](#).
- **L'AEPD arxiva actuacions contra un centre educatiu per la bretxa de seguretat ocasionada per l'accés als exàmens i mòduls del tutor en l'aplicatiu per part dels alumnes.** Les actuacions d'inspecció es van iniciar per la recepció d'un escrit de notificació de bretxa de seguretat remès pel centre educatiu en el qual informaven l'AEPD que un estudiant havia obtingut, mitjançant observació visual, el codi d'usuari i la contrasenya d'un tutor del Centre i havia tingut accés als exàmens i tots els mòduls del tutor. No obstant això, l'AEPD acredita que l'actuació de l responsable del tractament va ser conforme amb la normativa sobre protecció de dades personals. Consulta la Resolució en [aquest enllaç](#).
- **La APDCAT emet un Dictamen en relació amb l'ús de dispositius de control de presència en el lloc de treball mitjançant reconeixement facial.** Es presenta davant la APDCAT una consulta d'un Ajuntament en la qual exposa que té intenció d'instal·lar un sistema de control de presència en el lloc de treball mitjançant reconeixement facial. L'Ajuntament sol·licita conèixer la conformitat a la normativa de protecció de dades de l'ús d'aquests sistemes, i planteja "[...] quin tractament és necessari donar a les dades de reconeixement facial necessaris per al correcte funcionament de l'aplicatiu, i quins passos hauria de seguir l'Ajuntament per a poder posar-lo en marxa [...]". Consulta el Dictamen en [aquest enllaç](#).